

kursu, podati skutečně hypotekární žalobu, ač žalobní návrh tomu plně neodpovídá. Jde proto o spor na oddělné uspokojení podle § 7 odstavec (2) konk. ř. čís. 64/31 sb. z. a n., jenž se podle § 8 odstavec (1) konk. ř. přerušuje prohlášením konkursu o jmění žalované úpadkyně. Avšak k pokračování v takto přerušeném sporu není zapotřebí ba není ani přípustné udělit lhůtu správci konkursní podstaty k vyjádření se, zda do sporu vstupuje, an § 9 konk. ř. to předpisuje jen pro spory, v nichž jest úpadcem žalobce anebo jimiž se uplatňuje nárok na vyloučení věcí, a jen v takových sporech platí právní domněnka podle § 9 odstavec (2) konk. ř., že , nevstoupí-li správce podstaty do sporu ve lhůtě, kterou určil procesní soud, platí to za odmítnutí. O takový spor však nejde. Jest proto udělení lhůty procesním soudem v usnesení ze 14. března 1934 pro onu právní domněnku bezúčinné, ano nelze onoho zákonného ustanovení ani obdobně použití na spory jiné. Prohlášení správce podstaty, zda vstupuje do sporu, čili nic, jest procesním úkonem, jejž nelze vykonati mlčky (§ 863 obč. zák.), an to zákon výslovně nepřipouští, a nelze proto z opomenutí správce, vyjádřiti se ve lhůtě procesním soudem mu neprávem udělené o tom, zda vstupuje do sporu, čili nic, vyvozovati, že odmítl do sporu vstoupiti, zejména, když již před udělením lhůty podáním z 2. září 1933 navrhl, aby řízení bylo prohlášeno za zmatečné následkem vyhlášení konkursu na jmění žalované. Ve sporech o nároky na oddělné uspokojení lze podle § 7 odstavec (2) konk. ř. pokračovati i po prohlášení konkursu, avšak vždy jen proti správci konkursní podstaty a není pokračování odloženo až po zkušební rok (§ 8 odstavec (3) konk. ř.), poněvadž oddělné nároky se ke konkursu nepřihlašují. Bylo tedy na žalující straně, by prostě navrhla pokračování ve sporu proti správci podstaty a tomuto jest ponecháno, aby se zachoval podle předpisu civ. s. řádu, jako každá jiná strana sporu. Dokud žalující strana tak neučinila nelze ve sporu pokračovati. Jsou proto všechny skutečnosti pro rozhodnutí této otázky nesporné a netřeba konati šetření nařízené rekursním soudem.

Čís. 13665.

Pozemková reforma.

Poštovní spořitelna v Praze není dlužníkem náhradové pohledávky, nýbrž dlužníkem této pohledávky jest jediné československý stát.

Bylo-li v dohodě o splatnosti přejímací ceny jinak ujednáno, než stanoví § 61 náhr. zák., jest stát ujednáním vázán.

Ze zákona náhradového ani ze zákona úvěrového nelze dovoditi splatnost požadovaného nedoplatku teprve, až bude splacena úvěrová pohledávka poskytnutá přidělcům, jejichž pozemků se netýká zažalovaný nedoplatek.

(Rozh. ze dne 21. června 1934, Rv I 462/34.)

Státní pozemkový úřad ujednal s majitelem velkostatku Č-em dne 15. února 1923 dohodu, podle níž převzal od Č-a nemovitosti za 850.000 Kč, z nichž bylo Č-ovi 500.000 Kč vyplaceno. Zbytek přejímací ceny byl zajištěn v náhradové knize a splatný v dílčích částkách podle

postupu přidělu a podle hotovostí stržených od přidělců v přejímací ceně. Státní pozemkový úřad směnil z velkostatkem S. převzaté nemovitosti dosud připsané Č-ovi s nemovitostmi Františka a Františky Ch-ových za doplatek 484.442 Kč a poskytl jim úvěr držebnostní ve výši 370.000 Kč. Žalobu dědiců Č-ových proti Československému státu o zaplacení 324.950 Kč procesní soud první stolice zamítl.

Důvody: Podle § 2 vládního nařízení ze dne 7. prosince 1922 č. 360 sb. z. a n. vykonává náhradová banka jménem státu účetní a pokladniční službu pro náhradové pohledávky Státním pozemkovým úřadem jí příkázané. Zákonem ze dne 17. února 1922 čís. 77 sb. z. a n. bylo ustanoveno v § 64, že náhradové knihy vedou a účetní pokladniční službu při placení náhradových pohledávek vykonávají náhradové banky, jež musí býti veřejnoprávními ústavy úvěrními po rozumu § 15 záborového zákona. Podle § 39 zák. ze dne 23. září 1930 čís. 143 sb. z. a n. o poštovní spořitelně, přejímá poštovní spořitelna v Praze také působnost poštovního úřadu šekového v Praze jako náhradové banky pro pozemkovou reformu zřízené podle § 64 a 71 zákona z 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový v doslovu zákona ze dne 13. července 1922 čís. 220 sb. z. a n. Veškerá práva a všechny závazky vzniklé z činnosti poštov. úřadu šekového jako náhradové banky pro pozemkovou reformu přecházejí na poštovní spořitelnu. Podle § 3 odst. (3) zákona čís. 143/1930 sb. z. a n. jest poštovní spořitelna právnickou osobou, která pokud jde o službu šekovou, o službu spořitelní, o zužitkování vlastního jmění a peněz jí svěřených ve službě šekové a spořitelní, dále pokud se jedná o jinou hospodářskou a obchodní činnost a konečně pokud obstarává finanční úkony pro veřejné státní a jiné ústavy, nabývá samostatně práva a bere na sebe závazky. Z těchto zákonných ustanovení jest zřejmo, že poštovní spořitelna jako náhradová banka požívá úplné právní subjektivity. Byla-li tedy, jak je zjištěno, pohledávka za převzaté nemovitosti v žalobě uvedené převzata náhradovou bankou, pokud se týče poštovní spořitelnou jako náhradovou bankou, jest přisvědčiti námitce žalované strany, že žalovaný stát není v tomto případě pasivně legitimován a proto již z toho důvodu byla žaloba zamítnuta. Odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Ježto jest nesporno, že veškeré pozemky v dohodě o ceně z 15. února 1923 uvedené, jichž žaloba se týká a jež Státní pozemkový úřad od Č. za 850.000 Kč převzal, byly již nyní přidělcům přiděleny a přidělovací ceny za pozemky ty až na částku 13.671 (ohledně níž řízení ponecháno v klidu) i v hotovosti zaplacený, naskytá se otázka, zda stát právem může odpírati zaplacení částky 324.954 Kč s přísl., o kterou po omezení žaloby o 11.375 Kč jde, kterouž částku co do výše strana žalovaná uznává za správnou. Pokud se týče passivní legitimace státu k žalobě má ji odvolací soud za odůvodněnou, neboť na základě dopisů poštovní spořitelny, jakožto náhradní banky má zjištěno, že byla náhradová pohledávka Č-a v původní výši 350.000 Kč v náhradové knize u ní na účtu zapsána, tím však nebylo zjištěno a dle platných zákonných předpisů ani zjištěno býti nemohlo, že poštovní spořitelna převzala na místě státu zákonnou jeho povinnost smluvně převzatou k zaplacení nedoplatku za pozemky. Jest jen zjištěno, že vzhledem k § 39 zák. z 23. září 1930 čís. 143 sb. z. a n. na místě poštovního šekového úřadu nyní

poštovní spořitelna vykonává účetní a pokladní službu na náhradové pohledávky, že vede náhradové knihy, účetní správní a pokladní službu při placení náhradových pohledávek, ale to odpovídá § 64 zák. ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n., pokud se týče § 64 zák. ze dne 17. února 1922 č. 77 a §§ 2 a 3 nař. vlády ze 7. prosince 1922 čís. 360 sb. z. a n., neznamená však přechod původního obligačního poměru mezi státem a Č-em na poštovní spořitelnu, která dle § 39 zák. z 23. září 1930 čís. 143 sb. z. a n. převzala jen působnost poštovního šekového úřadu v Praze jako náhradové banky pro pozemkovou reformu zřízené podle §§ 64 a 71 zák. z 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový v doslovu zákona ze dne 13. července 1922 čís. 220 sb. z. a n. Na poštovní spořitelnu přešla jen práva a závazky z činnosti poštovního šekového úřadu jako náhradové banky a jest v tomto směru nepřipadným poukazovati na § 3 odst. (3) zák. čís. 143/1930 sb. z. a n., z něhož sice vychází na jevo, že jest poštovní spořitelna právnickou osobou, která pro sebe nabýváti může samostatně práva a na sebe vzíti závazky a nabývá samostatné subjektivity, ale nemění to nic na tom, že v souzeném případě vystupovala jako zástupce Státního pozemkového úřadu, který zase podle § 4 zák. z 11. června 1919 čís. 330 sb. z. a n. jest zástupcem státu, vykonávajíc jen činnost náhradovým bankám příkázanou. Podle § 59 zákona z 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. náhrada za převzatý majetek jest pohledávkou bývalého vlastníka proti státu. Že tento závazek převzala ex lege poštovní spořitelna, ze zákonných ustanovení (zejména ani z cit. žalovanou stranou zák. čís. 166/20 správně 161/20 sb. z. a n. pokud se týče vlád. nař. čís. 360/22 správně 361/22 sb. z. a n.) na jevo nevychází a, že zvláštním aktem za souhlasu oprávněného závazek ten poštovní spořitelna na místě státu na sebe převzala k placení, nebylo prokázáno, neboť pouhý zápis částky 350.000 Kč do náhradové knihy ze dne 27. března 1926 to nedokazuje. Podle §§ 9 a 10 nař. vl. čís. 360/1922 Státní pozemkový úřad pověřuje v zastoupení státu službou náhradové banky a podle § 17 provádí i dozor nad příslušným oddělením ústavu neb úřadu vykonávajícího službu náhradové banky a poněvadž jde o pohledávky proti státu, poskytoval potřebné prostředky podle § 3 nař. čís. 361/22 sb. z. a n. poštovnímu šekovému úřadu, což platí nyní automaticky podle § 39 zák. čís. 143/1930 sb. z. a n. pro poštovní spořitelnu. Jest proto výhradně věcí Státního pozemkového úřadu v zastoupení státu, postarati se o to, je-li k tomu ovšem povinnost, by poštovní spořitelna zbytek přejímací ceny dle dohody z 15. února 1923 žalujícím proplatila a tím pasivní legitimace žalovaného státu jest dána. Poštovní spořitelna zde vystupuje jen jako bankovní spojení se státem obstarávající finanční spojení mezi státem na jedné straně a interestem na přejímací ceně (na úvěru) na druhé straně v rámci zákona pokud se týče podle dispoic Státního pozemkového úřadu. Avšak žaloba není ani předčasná a jest oprávněna strana žalující požadovati na státu proplacení zbytku přejímací ceny v nesporné výši ve výroku rozsudku uvedené, neboť předpoklad pro výplatu jest vzhledem k nesporné skutečnosti shora uvedené dán. Státní pozemkový úřad přidělil veškeré pozemky, za něž zaplacení doplatku přejímací ceny se touto žalobou požaduje, přidělcům a dostal od nich přejímací cenu zaplacenou, má proto povinnost z těchto peněz žalující zaplatiti. Žalo-

vaná strana to odpírá, protože prý Státní pozemkový úřad poskytl podle § 4 zákona ze dne 11. března 1920 čís. 166 sb. z. a n. na zaplacení přídělové ceny nemovitostí převzatých z velkostatku S. držebnostní úvěr ve výši 370.000 Kč a podkladem tohoto hypotek. úvěru jest prý ve smyslu cit. paragrafu náhradová pohledávka 350.000 Kč. Avšak tento úvěr nemá žádné souvislosti se závazkem státu převzatým dle odst. III dohody ze dne 15. února 1923. Podle doslovu tohoto odstavce nemůže býti pochyby, že se i Státní pozemkový úřad zavázal zcela jasně (a, kdyby byla nejasnost, platí § 915 obč. zák. v jeho neprospěch), že, jakmile bude za pozemky, které v cenové dohodě byly uvedeny, od přídělců pozemků zaplaceno, zaplacen bude zbytek přejímací ceny žalující straně pokud se týče jejímu předchůdci, jehož jsou žalobci dědici. Tedy již z tohoto závazku zvláštního i kdyby zákon vůbec připouštěl povolovati držebnostní úvěr na nedoplatek přejímacích cen za pozemky jiné, než které se přídělcům přidělují, jest povinnost žalovaného k zaplacení, poněvadž přídělců bylo zaplaceno. Avšak § 4 odst. (3) zák. z 11. března 1920 čís. 161 sb. z. a n. stanoví, že, bude-li náhrada za převzatou půdu dřívějšímu vlastníku zapsána jako jeho pohledávka do náhradové knihy určité náhradové banky, může banka podle § 2 poskytnouti úvěr otevřením účtu osobám, jimž z oné půdy byly pozemky přiděleny. V souzeném případě jest onou půdou půda, kterou stát převzal podle dohody z 15. února 1923, na tuto půdu byl úvěr přídělcům poskytnut, ti pak cenu přejímací v nesporné výši již zaplatili a nebyl proto Státní pozemkový úřad vůbec oprávněn a zejména ne vzhledem k III. odst. zmíněné dohody poskytovat úvěr zase jiné osobě na jinou část ze zabraného pozemkového majetku žalující strany na conto pohledávky žalující strany na nedoplatek ceny přejímací za jiné pozemky státem převzaté, když dostal již za posléz uvedené pozemky od přídělců zaplaceno a měl proto v tomto případě podle smlouvy zbytek přejímací ceny proplatiti žalobcům. Za skutkové a právní situace nemění nic na této povinnosti předpisy § 61 zák. ze dne 17. února 1922 čís. 77 sb. z. a n. pokud se týče § 61 zák. z 11. března 1920 čís. 161 sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Co se týče námitky nedostatku pasivní legitimace, neprávem tvrdí dovolání, že nelze o nedoplatek přejímací ceny za nemovitosti převzaté státem od žalobců, pokud se týče od jejich předchůdce žalovati stát, nýbrž jen poštovní spořitelnu v Praze, ježto je podle § 39 třetí odstavec zák. čís. 143/30 náhradovou bankou pro pozemkovou reformu a u ní se zažalovaný zbytek přejímací ceny vede v náhradové knize. Odvolací soud výstižně dovodil z § 64 náhr. zák. a z nařízení čís. 360/22 a 361/22 jakož i ze zákona čís. 143/30, že poštovní spořitelna v Praze jako náhradová banka, jsouc jen pověřena vedením a výkonem účetní a pokladní služby při náhradových pohledávkách a vedouc jen zažalovanou pohledávku v náhradové knize, není dlužníkem této pohledávky, nýbrž že podle ustanovení § 59 a 61 náhr. zák. byl a jest dlužníkem požadovaného nedoplatku žalovaný československý stát. Odkazuje se na důvody napadeného rozsudku, jež vývody dovolání nejsou nijak vyvráceny a

s nimiž dovolací soud souhlasí. Jsa dlužníkem, byl právem stát v projednávaném sporu žalován a odvolací soud, nevyhověv námitce nedostatku pasivní legitimace, nepochybil.

Rovněž neprávem spatřuje dovolání pochybení odvolacího soudu v tom, že nebyla žaloba zamítnuta jako předčasná. Podle dohody ze dne 15. února 1923 o přejímací ceně a její splatnosti byl zbytek přejímací ceny po zaplacení 500.000 Kč, zajištěný v náhradové knize, splatný v dílčích částkách podle postupu přidělu a podle hotovostí stržených od přídělců za příděly z převzatých pozemků. Je nesporno, že příděl pozemků, za něž nedoplatek přejímací ceny je požadován, byl již před delší dobou skončen a že přídělci přídělové ceny již hotově zaplatili. Je proto nedoplatek přejímací ceny žalobci požadovaný splatný a žaloba podle dohody předčasná není. Neprávem tvrdí dovolání, že zažalovaný nedoplatek není ještě proto splatný, poněvadž poštovní spořitelna v Praze jako náhradová banka poskytla z požadovaného zbytku přejímací ceny úvěr přídělci zbytkového statku v S-ech a tito ještě úvěr nesplatili. V dohodě ze dne 15. února 1923 není zmínky o tom, že nedoplatek přejímací ceny po zaplacení 500.000 Kč bude splatný až přídělce zbytkového statku S-y zaplatí úvěr mu poskytnutý, také nebylo tvrzeno, že mimo dohodu ze dne 15. února 1923 bylo něco takového ujednáno a ze zákona náhradového čís. 329/20 ve znění zákona čís. 220/22 a ani ze zákona úvěrového čís. 166/20 splatnost požadovaného nedoplatku teprve potom, až bude splacena úvěrová pohledávka poskytnutá přídělci dvora S-y, což nejsou pozemky, jichž se týká zažalovaný nedoplatek, nelze odvoditi. Podotýká se ještě, že bylo-li v dohodě ze dne 15. února 1923 o splatnosti přejímací ceny jinak ujednáno, než jak stanoví § 61 náhr. zák., proti čemuž nebylo překážek, jest stát oním ujednáním vázán a nelze se mu § 61 náhr. zák. dovolávati.

Čís. 13666.

Úprava pachtovného při zemědělských pachtech (vládní nařízení ze dne 29. července 1933, čís. 164 sb. z. a n.).

Jde-li jen o pacht parcelní podle § 1 nebo § 6 vl. nař. a nikoliv o pacht hospodářského celku podle § 7 vl. nař., nelze o návrhu pachtýře na soudní úpravu pachtovného projednávat v řízení nesporném, nýbrž jest jej odmítnouti.

(Rozh. ze dne 21. června 1934, R II 216/34.)

Pachtýř František B. žádal na soudě o úpravu pachtovného podle § 7 vl. nař. Soud první stolice ponechal pachtovné nezměněno. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů pro zmatečnost a odmítl návrh Františka B-a na úpravu pachtovného.

D ů v o d y :

František B. učinil dne 24. září 1933 u okresního soudu v B. podání, v němž uvedl, že má od Josefa T-a spachtováno 16 měřic polí, a že žádá podle § 7 vlád. nařízení ze dne 29. července 1933 čís. 164 sb. z.